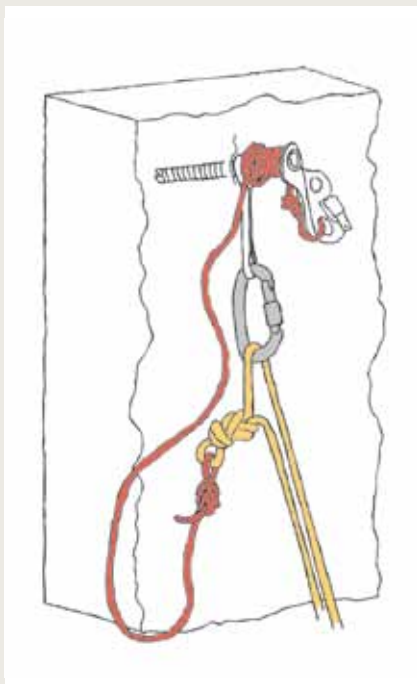

Spusti po vrvi v snegu in ledu

✍ Aljaž Anderle, Tadej Debevec
Skice: Jernej Lukša

Načine in osnovno tehniko spustov po vrvi smo predstavili že v enem od preteklih prispevkov (PV 5/2010). Tokrat so na vrsti sidrišča za spuste v snegu in ledu. Kljub temu da pri njihovi izdelavi sledimo vsem osnovnim pravilom (nosilnost, zanesljivost, varno stojišče), zahteva izdelava kakovostnega sidrišča za spust posebno pozornost in znanje. Pri izdelavi sidrišč v snegu in ledu največkrat namreč uporabljamo cepine in ledne vijake, ki pa jih pri spustu navadno ne želimo pustiti tam. Brez cepinov nam je nadaljnje sestopanje lahko onemogočeno, ledni vijaki pa so precej drag kos opreme in jih že zaradi tega ne želimo puščati v smereh. Kadar torej ni na voljo drugih pritrditvenih točk za spust (klini v skali, drevesa, ledeni stebri ...), v snegu in ledu uporabimo eno od metod spusta, pri katerih za seboj ne puščamo svoje opreme (razen vrvice v primeru spusta na Abalakov način). Naj ob tem takoj opozorimo, da je potrebno opisane sisteme dobro obvladati in jih pred uporabo v realnem okolju večkrat preizkusiti v varnih okoliščinah.

Slika 1: Spust na lednem vijaku

METODE SPUSTA V LEDU – ABALAKOV, SPUST NA VIJAKU, LEDNA GOBA

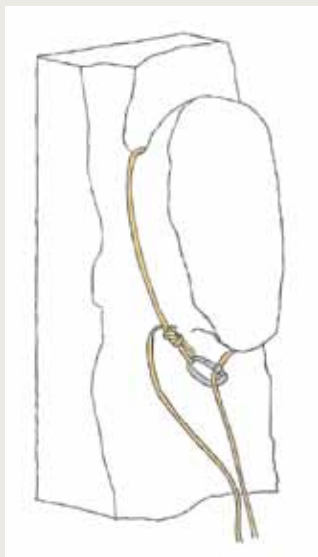
Metoda Abalakova (poimenovana po izumitelju, ruskemu alpinistu Vitaliju Abalakovu) je že bila natančno predstavljena v prispevku o varovanju v ledu (PV 1/2010), zato je tu ne bomo posebej predstavljali. Je pa jasno, da je med sidrišči za spust v ledu najbolj uporabljana in priljubljena, saj je hitro pripravljena, pregledna in zelo zanesljiva.

Spust na vijaku, ki ga po spustu potegnemo za seboj, se uporablja bolj poredko, ga je pa dobro poznati predvsem za primere, ko ustreznega Abalakovega načina ne moremo izvesti oz. nam zmanjka materiala. Osnovni način priprave na spust z vijakom nam prikazuje **slika 1**. Glavno pozornost pri izdelavi tovrstnega spusta je po-

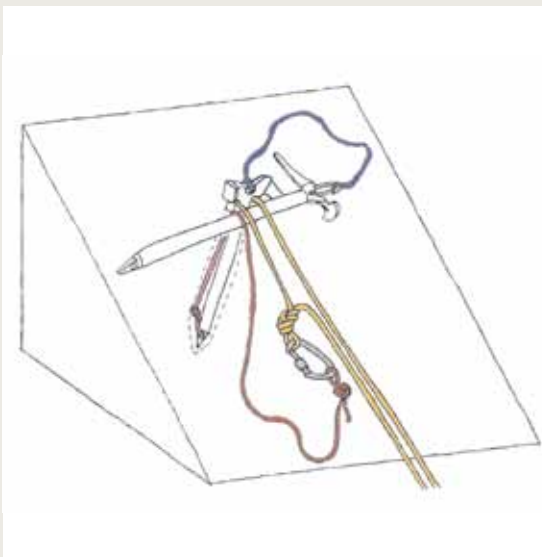
trebno posvetiti izdelavi ustrezne luknje z vijakom, pravemu naklona uvitja vijaka ($\geq 90^\circ$ glede na ledno ploskev), namestitvi vrvi skozi vponko in pravilnemu položaju pomožne vrvice, ki nam omogoča, da vijak potegnemo za seboj. Kljub temu da obstaja več variant namestitve vrvi, priporočamo uporabo zanke kompleta, nataknjene na cev vijaka, in vponke, kamor namestimo vrv za spust. Ta preprečuje možnost snetja glavne vrvi. Pomožna vrvica naj ne bo pretanka in ne predebela, saj se v obeh primerih rada zaplete oz. zatakne. Idealen premer je 5 milimetrov, ampak po navadi imamo s seboj 6-milimetrske vrvice, ki tudi ustrezajo.

Vijak najprej samo uvijemo, nato odstranimo, očistimo vrtino in ga ponovno uvijemo, da se v luknji gladko vrti. Vijak naj bo dolg vsaj 17 centimetrov, uvijemo pa ga približno 10 centimetrov (cca 6 obratov). Preostali del vijaka nam služi kot navijalni boben za vrvico. V nobenem primeru se ne smemo spuščati na vijak, ki bi bil uvit manj kot 5 centimetrov. Pomožno vrvico zavežemo v uho vijaka in jo pustimo, da se med uvijanjem vijaka navija nanj. Ko dosežemo željeno globino, dodamo še dva ovoja, da zagotovimo popolno odvitje vijaka med potegom.

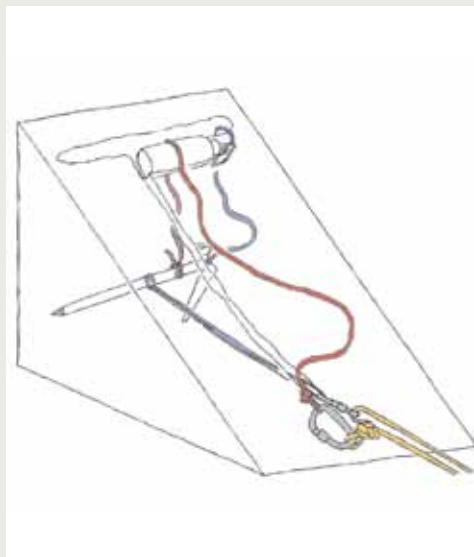
Pomožna vrvica naj med spustom ne bo napeta, da ne bi prišlo do neželenega prezgodnjega odvijanja vijaka. Zato je med spustom potrebno nekaj več pozornosti nameniti enakomernemu popuščanju obeh pramenov vrvi, da se nam ne bi ob morebitni poled-

Slika 2: Ledna goba

Slika 3: Spust na dva cepina

Slika 4: Spust na en horizontalni cepin

neli vrvi premikal samo en pramen. Po spustu celotni sistem potegnemo za seboj z energičnim sunkom in pazimo, da se ne nahajamo v njegovi vpadnici.

Ledna goba nam lahko v primerih, ko smo ostali brez vijakov v ledu, omogoči relativno enostavno spuščanje (slika 2). V kvalitetnem ledu lahko ima goba premer tudi samo 30 centimetrov in s tem zagotovljeno ustrezno nosilnost. Seveda pa v slabšem ledu njen premer proporcionalno povečamo. Pri klesanju gobe je pomembno, da smo kljub napornemu delu z ledom nežni in da z lopatko udarjamo v smeri stran od gobe, da je med izdelavo ne poškodujemo. Pomembno je tudi, da je utor na dnu gobe dovolj globok (slika 2), da nam preprečuje snetje vrvi, po kateri se spuščamo. Pri spuščanju po tej metodi se pustimo samo po enem pramenu vrvi, drugega pa nato potegnemo za seboj po spustu. Pri tem smo pozorni, da nam med spuščanjem drugi pramen ne uide, zato si ga je najbolje že na začetku pripeti v vponko na pasu, da med spuščanjem vrv teče skozi.

METODE SPUSTA V SNEGU – DVA CEPINA, EN CEPIN, SNEŽNA GOBA

Kadar se moramo spuščati v snežnem terenu, se lahko odločimo za enega od naštetih načinov. Pri nas je zaenkrat najbolj uveljavljena **metoda spuščanja na dveh cepinih**, ki ju po spustu pote-

gnemo za seboj (slika 3). Kakovostno izdelavo vseh metod nam bistveno olajša dober снег (predelan, trd), včasih pa nam jo slab tudi onemogoči (pršič, nepredelan suh снег). Dobro sidrišče za spust na dveh cepinih nam omogoča varen spust na vertikalno zapičenem cepinu in kasnejši poteg cepinov za seboj. Če želimo spust izvesti brezhibno, moramo biti pri izdelavi previdni in dosledni (pazimo na prevelike luknje, slabo zabite cepine ...). Poleg dobro utrjenega terena za izdelavo je potrebno paziti še na povezavo obeh cepinov, vertikalni položaj nosilnega cepina in vrvico, ki omogoča izvek cepina. Pri tej metodi se spuščamo po obeh pramenih vrvi, potrebno pa si je zapomniti, katera nato potegnemo za seboj.

Novejša in varnejša varianta je **spust na en horizontalno postavljen cepin**, ki ga nato potegnemo za seboj (slika 4). Za ta način pripravimo cepin enako kot za osnovno horizontalno T-sidrišče – s trakom, kamor bomo vpeli vponko z matico, ki nam bo služila kot center sidrišča za spust. Na vrh ratišča prav tako pritrdimo vrvico, ki nam bo omogočala izvek cepina po opravljenem spustu (slika 4). Vrvico na robu luknje, v katero je položen cepin, napeljemo preko izbranega predmeta (nahrbtnik, cepin, čutara ...) in jo nato pritrdimo ne en pramen vrvi ter se po obeh spustimo navzdol. Sistem je podoben kot pri spustu na dveh cepinih, le da horizontalni položaj cepina ponuja bistveno večjo

nosilnost v širšem spektru snežnih pogojev, poleg tega pa nam zgoraj ni potrebno pustiti obeh cepinov.

Metoda spusta na snežno gobo je tehnično podobna metodi ledne gobe, razlikuje se le v dimenzijah izdelave. Premer snežne mora biti večji od 1,5 metra, seveda v odvisnosti od kakovosti snega. Posebno pozornost je potrebno posvetiti sestavi snežne odeje, da pri izdelavi gobe ne pridemo do zelo mehke plasti, ki bi jo lahko kasneje med spustom z vrvjo "prerezali".

Naj na koncu še enkrat poudarimo, da je pri izdelavi vseh zgoraj predstavljenih sidrišč za spust posebno pomembna ustrezna ocena kakovosti snega oz. ledu in da je potrebno predstavljene metode do potankosti poznati, predno jih izvedemo v realni situaciji. ◻

Prispevki Alpinistična tehnika so namenjeni poznavalcem in niso vseobsegajoči. Obstaja več variant in postopkov, tu so predstavljeni le osnovni. Pravilna uporaba predstavljene tehnike zahteva ustrezno predznanje, razumevanje postopkov, varovanja in uporabe opreme. Vse to si lahko varno pridobite v različnih programih izobraževanja v okviru PZS, Fakultete za šport in pri gorskih vodnikih ZGVS. Za morebitno napačno interpretacijo in posledice avtorji ne prevzemajo nikakršne odgovornosti.